

31.5

Musikhuset kl. 19.00

Frank Strobel, dirigent

The Idle Class (Fåfäng gå, USA 1921)

34 min

Produktionsbolag: Charles Chaplin Productions

Ursprunglig distributör: First National

Producent, regi och manus: Charles Chaplin

Foto: Roland H. Tothorh

Scenografi: Charles D. Hall

Musik: Charles Chaplin (1971)

I huvudrollerna: Charles Chaplin (luffaren/den äkta mannen), Edna Purviance (hustrun), Mack Swain (Ednas far), Lita Grey (gästen)

PAUS 20 min

The Kid (Chaplins pojke, USA 1921)

60 min

Produktionsbolag: Charles Chaplin Productions

Ursprunglig distributör: First National

Producent, regi och manus: Charles Chaplin

Foto: Roland H. Tothorh

Scenografi: Charles D. Hall

Musik: Charles Chaplin (1971), orkesterversion Carl Davis

I huvudrollerna: Charles Chaplin (luffaren), Edna Purviance (modern), Jackie Coogan (pojken), Carl Miller (konstnären)

Originalversion: 1614 m / 20 fps / 70 min. Förkortad nyutgåva, tonsatt och med ljud av Chaplin (1971): 1500 m / 55 min, 60 min

FILMPHILHARMONIC EDITION: Film by courtesy of Roy Export Company S.A.S., Music by courtesy of Bourne Music Co

Finsk text: Saara Vironmäki

Paus ca kl. 19.40. Konserten slutar ca kl. 21.05.

CHAPLINS POJKE OCH FÅFÄNG GÅ

Chaplins pojke var en vändpunkt i filmkomedins utveckling. Tidigare hade de stora komikerna haft framgång med serier bestående av korta komedier. Men då *Chaplins pojke* blev så omåttligt populär började inte bara Chaplin själv utan även Buster Keaton och Harold Lloyd koncentrera sig på längre komedier.

I början av berättelsen ser vi hur ett nyfött barn kommer i händerna på slarvern Charlie som först med alla medel försöker bli av med babyen. Fem år senare har pojken blivit fönstermakaren Charlies kumpan med uppgift att söndra fönster och därmed skapa arbete för Charlie som dyker upp i rätt ögonblick.

I bakgrunden finns den viktoriaiska sagan om en kvinna ("hennes enda synd var moderskapet") som överger sitt barn i hopp om att barnet skall adopteras av någon rik familj. Barnet hittas emellertid av en luffare som flera år senare, efter att en tid fungerat som skyddsängel, överlämnar barnet till dess moder som nu har blivit en berömd operasångerska. I och med denna film inträffar en psykologisk vändning i Chaplinfilmernas utveckling som börjar ta sikte på omsorgen om nästan. Luffaren som förhåller sig destruktivt till allt och som väcker medlidande i egenskap av händelsernas offer förvandlas till en människa som hjälper andra.

Filmningen avbröts då Chaplins hustru Mildred (därtill uppmuntrad av

sin mor) inledde en slitande skilsmäsoprocess. Då arbetet på filmen äntligen slutfördes 18 månader senare var situationen så inflammerad att Chaplin blev tvungen att smugla negativet till Salt Lake City och gömma sig för stämningmännen i New York, ända tills en överenskommelse om skilsmässa kunde uppnås.

Huvudorsaken till förseningen var emellertid det faktum att Chaplin märkte att han hade tagit sig an en mycket större film än han hade anat. Situationskomiken är fortfarande kvar i hög grad. Därtill finns stiliserad realism kombinerad med lyriska drag, humor och starka känslor. I likhet med Chaplins övriga filmer vid denna tid (*På solsidan, A Day's Pleasure*) ingår i filmen även en tokroligt naivistisk drömsekvens. Det som är nytt, vågat och originellt i *Chaplins pojke* är regissörens förståelse att förena fars och drama med varandra.

Charles Maland har sammanfattat saken så att Chaplinfilmernas popularitet alltsedan *Guldfeber* baserar sig på en överenskommelse med publiken. Den överenskommelsen gick ut på att bjuda publiken på vissa givna element: luffargestalten, en romans, påhittig visuell komik, patos och en berättelse där två olika värderingar kommer in på kollisionkurs. I *Chaplins pojke* är många av dessa faktorer på sin plats, men i stället för en romans finns där en relation mellan en vuxen och ett barn. Liksom vissa andra av Chaplins centrala verk har filmen ett öppet slut.

The Idle Class (som i Sverige fick heta *Fåfäng gå*, 1921) kom till efter *Chaplins pojke* och hör till Chaplins sista kortfil-

mer. I nytgåvan år 1971 visades bägge filmerna tillsammans. Där uppträder Chaplin i en dubbelroll som representant för två klasser som "fåfångare gå": som en golfande utfattig luffare och som en förmögen, alkoholiserad äkta man. Deras vägar korsas varandra med dråpliga följder.

Antti Alanen (sammandrag)

FRANK STROBEL

Dirigenten Frank Strobel har gjort en imponerande karriär inom filmmusiken. Förutom dirigent är han en kunnig arrangör och en producent med erfarenhet också i inspelningsstudion. Strobel har bearbetat och dirigerat musik till stumfilmsklassiker. Dessutom har han specialiserat sig på att arrangera och framföra nya partiturer.

År 2003 bearbetade och dirigerade Strobel Prokofjevs originalmusik till den rekonstruerade versionen av filmen Alexander Nevskij. Inspelningen ledde till att Strobel belönades med Preis der Deutschen Schallplattenkritik 2004. Strobel har arbetat med ett flertal tyska, engelska och amerikanska filmer.

Förutom med RSO samarbetar Strobel regelbundet med bl.a. radiosymfonikerna i Berlin, Frankfurt, Leipzig (MDR) och Hannover (NDR), Oslo filharmoniker, Orchestre national de Lyon och Konzerthausorkestern i Wien. Under den pågående säsongen debuterade Strobel i Barbican med London Symphony Orchestra. På programmet vid sina filmkonserter har

han haft bl.a. 2001: Ett rymdäventyr, Metropolis och Matrix.

Åren 1997–1998 var Strobel chefsdirigent för Deutsches Filmorchester Babelsberg. Sedan år 2000 har han arbetat som konstnärlig ledare för institutet European FilmPhilharmonic som är verksam i Berlin. Strobel har turnerat världen runt och deltagit i ett flertal musikfestivaler, bl.a. festivalerna i Berlin, Hongkong och Wien.

RADIONS SYMFONIORKESTER

Radions symfoniorkester (RSO) är Yles orkester med uppgift att producera och främja finländsk musikkultur. Hösten 2013 tillträder Hannu Lintu som chefsdirigent för RSO. Under säsongen 2012–2013 är han orkesterns förste gästdirigent. RSO:s hedersdirigenter är Jukka-Pekka Saraste och Sakari Oramo.

Då Radioorkestern grundades år 1927, bestod den av tio musiker. På 1960-talet utvidgades ensemblen till fulltalig symfoniorkester. RSO:s chefsdirigenter har varit Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste och Sakari Oramo.

Den allra nyaste inhemska musiken har en viktig plats i RSO:s repertoar. Orkestern beställer och uruppför varje år ett flertal nya verk. Till RSO:s uppgifter hör också att för Yles arkiv spela in all finländsk orkestermusik med fulla radieringsrättigheter. Under säsongen 2012–2013 uruppför RSO sex inhemska verk som beställts av Yle.

RSO har spelat in på skiva musik av bl.a. Eötvös, Nielsen, Hakola, Lindberg, Saariaho, Sallinen, Kaipainen och Kokkonen samt premiärinspelningen av Armas Launis' opera Aslak Hetta. Orkesterns skivinspelningar har fått prestigefulla pris av bl.a. BBC Music Magazine och Académie Charles Cros. Skivan med Lindbergs och Sibelius' violinkonserter med Lisa Batiashvili som solist (Sony BMG) fick priset MIDEM Classical Awards 2008. Samma år valde New York Times en annan RSO-skiva med musik av Magnus Lindberg till årets skiva.

RSO har en regelbunden turnéverksamhet. Under säsongen 2012–2013 företar orkestern tillsammans med Hannu Lintu en turné till östra Finland samt en Sydeuropaturné.

RSO:s radiokanal är Yle Radio 1, som radierar alla orkesterns konserter. Såväl de inhemska som de utländska konserterna sänds i allmänhet direkt. På RSO:s webbsidor (yle.fi/rso) kan man lyssna på och se konserterna live med hög upplösning.